

VOLINTA POPORULUI

Director: Mihail Russu

Grafic: resp. Dr. Ion Frunză

ABONAMENTE:

Pe un an — — — — — Lei 500.—
Pentru funcționari și țărani Lei 400.—
Pentru instituțiuni și fabrici Lei 1000.—

ORGAN ZILNIC DE ȘTIRI ȘI INFORMAȚIUNI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
TIMIȘOARA Cetate: P. Sf. Gheorghe 2
ARAD: STR. MOISE NICOARĂ 1, et. I.
BUCUREȘTI: CALEA VICTORIEI 48.
Telefonul Redacției (Arad): 154.

Ne pierde graiu!...

Stîrg de desnădejde al Românilor din Ungaria.

Cățiva kilometri departe de granița română, au rămas în Ungaria câteva sate românești, sau dacă nu, în majoritate românești. Așa e Gyula — orașel frumos, altădată c'o activitate comercială însemnată — astăzi din cauza delimitării frontierei această activitate i-s'a redus foarte mult. Gyula e un orașel populat aproximativ jumătate din Români.

Pe lângă Gyula sunt apoi câteva sate, în cari — încă azi — se mai poate auzi o frumoasă limbă românească în dialect ardelenesc. Zic azi pentru că nu știu dacă vre-un guvern român, se va interesa vreodată de „ei“, dacă nu vor fi luați de nimeni în seamă — ca azi — încă câteva decinii apoi, adio grai și vorbă românească pe tărâmurile Ungariei.

Am vorbit cu mai mulți dintre ei asupra școlii — pentru că le auziam copiii vorbind ungrește.

„Apoi noi ce putem face — mi-a răspuns unul — dacă n'avem niciun dascăl român, ca copiii noștri să învețe o leacă de carte românească. Astăzi mai auzi slovă românească, dar nu știu mâine când vom pieri noi cei bătrâni, atunci vor ajunge toți ca Românii din Csaba, numai prin biserică ne vom deschilini de Unguri, rău suntem uitați, domnișorule, copiii și pruncii noștri nu-și mai spun numele decât în ungrește, așa învață la „ovodă“, tot așa și la școala primară.“

Ajungând într'un sat, Kétegyháza (Românii îi zic: Chitighaz) am întâlnit Români și la vorbă și la port, însă nu tot așa e și cu copiii lor.

Am vorbit cu sătenii de-acoia și, sunt foarte mulți, trei părți din populație și i-am întrebat că de ce nu-și aduc un învățător român. Mi-au răspuns, că și-ar aduce ei, dar dacă nu se interesează nimeni de ei; ei ce pot să facă?! Le pare

bine, că și-au putut căpăta un popă care, pe lângă slujba religioasă mai predă și o oră pe săptămână religia la școala primară. Mi-au spus c'au avut o învățătoare — care însă s-a măritat într'alt loc, dar până era la ei școala română era neîncăpătoare. Astăzi se predă însă numai ungrește: „Ne pierde graiu, domnișorule, și ni-o pieri și rămânța că prea suntem dați uitării!“

Asta-i jalnicul refren ce țî-l cântă orice Român: „ne pierde graiu!“ Vă întrebăm că de ce atâta indolență din partea forurilor competente, de ce atâta nepăsare?! Vitalitatea neamului nostru a rezistat 1000 ani — dacă noi ne-am liberat, nu trebuie să-i lăsăm uitării pe frații noștri ce nu s'au bucurat de libertate! Ei se vor stinge cu siguranță — dacă n'au nici școală, dacă nu știu slovă românească. Azi, când minoritățile — fie și infime — dela noi se plâng la Liga Națiunilor, că nu li-se cunoaște drept de publici toate a școalelor sau cine știe ce sgormoneli insipide ar trebui să-i ajutăm. Și doar ei nu cer cine știe ce: le trebuie dascăl; atâta tot. De zece ani de zile decând așteaptă e destul.

Facem apel la on. revizorat școlar să se intereseze, că doar învățători avem destui — har Domnului.

Și până atunci zicem și noi cu ei: „Până acuma am gândit că așa's vremurile, în vrajbă, tulbure, dar vezi, în zece ani s'au limpezit, baremi atâta să se intereseze de noi, prea iute ne uită!“

Emil H. Nanu.

Nouă anchetă la Lupeni.

Din București ni se anunță, că ultimul consiliu de miniștri a hotărât facerea unei noi anchete în chestia dezordinelor sângeroase dela Lupeni. Ancheta va începe chiar în ziua de mâine.

Groznică explozie într-un fort dela București.

Au pierit 40 de muncitori. — Numărul morților și răniților nu se cunoaște. - Incendiul a fost localizat.

București. Ieri seară pela ora 10 și jum. în fortul Domnești s-a produs o groznică explozie, provenită probabil dela materialele explozibile cari așteptau de multă vreme să fie schimbate cu altele proaspete. Bucățile de explozibile cădeau ca ploaia provocând o indescriptibilă panică între muncitorii din fort și între populația satelor învecinate. Lumina flăcărilor s-a văzut chiar și în capitală. Pentru localizarea incendiului a lucrat în-

treg regimul pompierilor din capitală. Dintre 90 muncitori din fort azi dim. s-au prezentat numai 50, restul de 40 se crede că a pierit sau s-a putut refugia.

Numărul morților și al răniților nu a putut fi încă stabilit. Se crede, că d. căpit. Iiiescu, comandantul fortului, ar fi fost omorât de explozie. Cazul se anchetează prin d-gen. Popescu, secret gen. dela min. de război. — cor.

O nouă mare senzație în Arad.

D. insp. Goma anchetează chestiunea unor grave nereguli bănești. — Cine e autorul fraudelor?

Arad. — Azi dimineață d. Goma, inspector gen. admin. în min. de interne, sosit în orașul nostru imediat a plecat cu un automobil într-o mare comună sediu de plasă, din județul Aradului. Această deplasare a dlui insp. Goma e în strânsă legătură cu o mare fraudă care i-a fost denunțată printr-un

anonim. Afăm, că autorul acestei mari fraude ar fi un fost prim-pretor liberal din acest județ. Ancheta va ține mai multe zile întru-cât e vorba de câteva milioane dispărute și despre grave nereguli cătând din mai mulți ani. Cazul produce enormă senzație.

Mari nenorociri la plaja din Timișoara.

Duminecă seara pela ora 7 soția fostului cons. fin. în retragere dr. dr. Col. Köpf din Arad în timpul când se scălda cu sora ei Iolan Zanker, erau aproape să devină victimele unei mari nenorociri. Dna Köpf sărind de pe trambulină n-a mai ieșit la suprafață, ceea ce văzând sora ei Iolan s-a aruncat s-o salveze. Dar și aceasta începu să se cufunde sub apă. Drul M. Jéhl văzând primejdia a sărit în apă, dar și el fu primejduit să se înece, deoa-

rece ambele femei se agățară de dr. Jéhl. Studentul univ. Rózsa aproape în momentul critic se aruncă în apă și izbuti să salveze pe dna dr. Köpf care își pierduse conștiința. Dșra Zanker a fost salvată de drul Jéhl.

— Profesorul I. Karácsonyi, din splaiul Rega Nr. împreună cu fiul său Zoltan, de 18 ani, vrând să treacă Bega în înot, ajuns pela mijlocul apei fu cuprins de o maloare și începu să se cufunde. Cu mari sforțări a fost salvat de către fiul său Zoltan.

Literatura românească în Italia.

În ultima vreme au apărut în traducere italiană două cărți, românești cărora critica le-a făcut o excelentă primire: «Năpasta» de I. Luca Caragiale, tradusă de d-na Silvestri Giorgi, editată de G. Carabba din Lanciano, și «Niculăiță Minciună» de I. Al. Brătescu-Voinesti, tradusă de Enzo Loreti și lipărită de Casa de editură «Maia» din Milano, condusă de scriitorul Alfio Berretta, directorul publicației «Due lire di novelle» care, până în prezent, a închinat prozei românești două fascicule întregi.

Domnul Alfio Berretta, — un sicilian tânăr, susținut de o inflexibilă energie, e hotărât să meargă îndreptat înainte. Încurajat de marele animal care este d. profesor Nicolae Iorga, tânărul editor Alfio Berretta vrea să editeze o întreagă serie de traduceri din românește. Actualmente, — în colaborare cu atașatul nostru de presă dela Milano, — lucrează la traducerea unei cărți despre Italia a d-lui prof. N. Iorga. Va urma o serie întreagă de traduceri din românește, între cari i-o voluminoasă antologia a prozei românești. Interesul, în Italia fascistă, pentru literatura românească e în plină creștere.

Cu puțină tragere de inimă și muncă se va putea înlătura atmosfera nefavorabilă ce i-a creșt în patria lui Mussolini neobosita propagandă antiromânească dirijată dela Budapesta.

Ion Lupeanu.

Rezultatul alegerii parțiale dela Hunedoara.

Ni se telefoniază din Deva: Ieri a avut loc în județul Hunedoarei alegerea parțială pentru un loc de deputat în locul devenit vacant prin moartea lui Horia Maniu. Candidatul oficial național-tărănist d. dr. V. Moldovanu a obținut 35.404 voturi, d. I. Borcea (tărănist) 3170 voturi și dr. Nasta (naț.-tărănist dizident) 1035 voturi.

— x Dacă doriți să mâncați estin și bine, să mergeți la cafe-neaua Palace, unde menuul de amiază costă lei 50. (Supă, friptură, legume și prăjituri.)

Incident la frontiera româno-polonă

Un grup de cetățeni români arestați de către autoritățile polone

Vijnița. — Un incident s-a petrecut în satul Banila situat la frontiera româno-polonă.

În urmă unor inundații râul Ceremuș care formează, după tratatul de pace din St. Germain, frontiera între România și Polonia, s-a despărțit în mai multe brațe. Un grup de vreo 16 țărani au început să astupe un astfel de braț. Polonii considerând aceasta ca un amestec privitor la regularea cursului Ceremușului, au arestat pe țărani români aducându-i pe teritoriul polon.

Faptul acesta a fost comunicat imediat comandantului grănicerilor din Vijnița, d-l locotenent Gheorghe Niculescu, în sectorul căruia aparține această comună. D-sa a trecut imediat punctul local ducându-se în orașul polon Cuti situat pe malul opus al Ceremușului pentru a lua contact cu autoritățile polone din acea localitate. În urma intervenției făcute de către d-l locotenent Niculescu, comandamentul jandarmilor din Cuti a dispus imediată eliberare a celor arestați.

D. Ion Mihalache va adresa o serie de scrisori plugarilor.

București. — D. ministru Ion Mihalache, va începe în curând publicarea unei serii de scrisori adresate plugărimii române, în care va trata chestiunile în legătură cu programul de îmbunătățire a producției agricole.

Aceste scrisori se vor publica prin toate ziarele din București și din provincie, fără deosebire de culoare politică.

D. Mihalache se va adresa ca

introducere cu o scrisoare deschisă către toți directorii ziarelor din țară, prin care le va solicita concursul și spațiul săptămânal necesar scrisorilor ce vor urma. Este pentru prima oară în țara noastră când un ministru, ia contactul direct cu populațiunea țării prin intermediul presei, — mai ales cu marea masă a milioaneilor de plugari români.

Un vast plan al revizionistilor unguri.

Praga. — «Narodni Politika» publică, cu lux de amănunte, un program alcătuit de revizionistii unguri, de acord cu cercurile oficiale ungare, conform căruia să se organizeze pretutindeni propaganda pentru revizuirea tratatului dela Trianon.

Fixarea acestui plan a fost pusă la cale în Anglia, cu ocazia congresului internațional al cercetașilor. Propaganda revizionistă va fi dusă cu intensitate variabilă, în toate statele, după împrejurări.

Conform acestui plan, s-au înființat șase secțiuni de propagan-

dă, cari vor funcționa astfel: 1. Cehoslovacia, România, Iugoslavia și Austria; 2. Germania și Polonia; 3. Elveția și Italia; 4. Franța; 5. Anglia și celelalte state europene; 6. Statele-Unite și țările transoceanice.

Fiecare secțiune va avea o centrală specială de propagandă, în fruntea căreia va funcționa un expert militar precum și o secțiune juridică independentă, care va funcționa, în special, în Franța.

Secțiunea italiană va sprîmii acțiunea pentru despărțirea Dalmației de Iugoslavia și incorporarea ei la Italia, precum și ori ce acțiune

îndreptată contra Iugoslaviei.

Secțiunea germană va lucra de acord cu naționaliștii germani, pentru revizuirea tratatului dela Versailles.

Secțiunea juridică va avea obicei stabilirea bazelor juridice pentru revizuirea tratatului dela Trianon.

Delegatul Japoniei în călătoria „Zeppelin”ului.

În călătoria mondială a avionului «Cont. Zeppelin» participă ca calitate de delegat și maiorul Fujiyoshi din marina Japoniei, primul oaspe exotic de voiaj al avionului.

Diverse știri din Arad

— Ieri după masă s-a întâmplat o bătaie sângeroasă în comuna Bodrog. Gheorghe Rachity și Demian Sava, ambii liniștiți din aceeași comună, au avut ceartă între ei și într-o cărciumă acea localitate. În teiul certei, Demian Sava a scos un box și a lovit pe Rachity în ochiul stâng cu așa putere încât i-a scos ochiul din orbită. Nenorocitul tânăr a leșinat imediat de dureri. Bătăușul Demian a fost deținut de către postul de jandarmi în Pecica și a fost înmănat Parchetului Arad, Rachity a fost transportat la Spital.

— Individul Schweitzer Ioan Zădărlac, ieri s-a sinucis prin strangulare. Pe când a fost găsit vecini el era deja mort.

Cinematografele din Timișoara

CINEMA CETATE

21 August

„Ultimii Tari”

cu Bartolomea Pagano (Maciste) A. Rufini

CINEMA APOLLO

21 August

„Rivalii Oceanului”

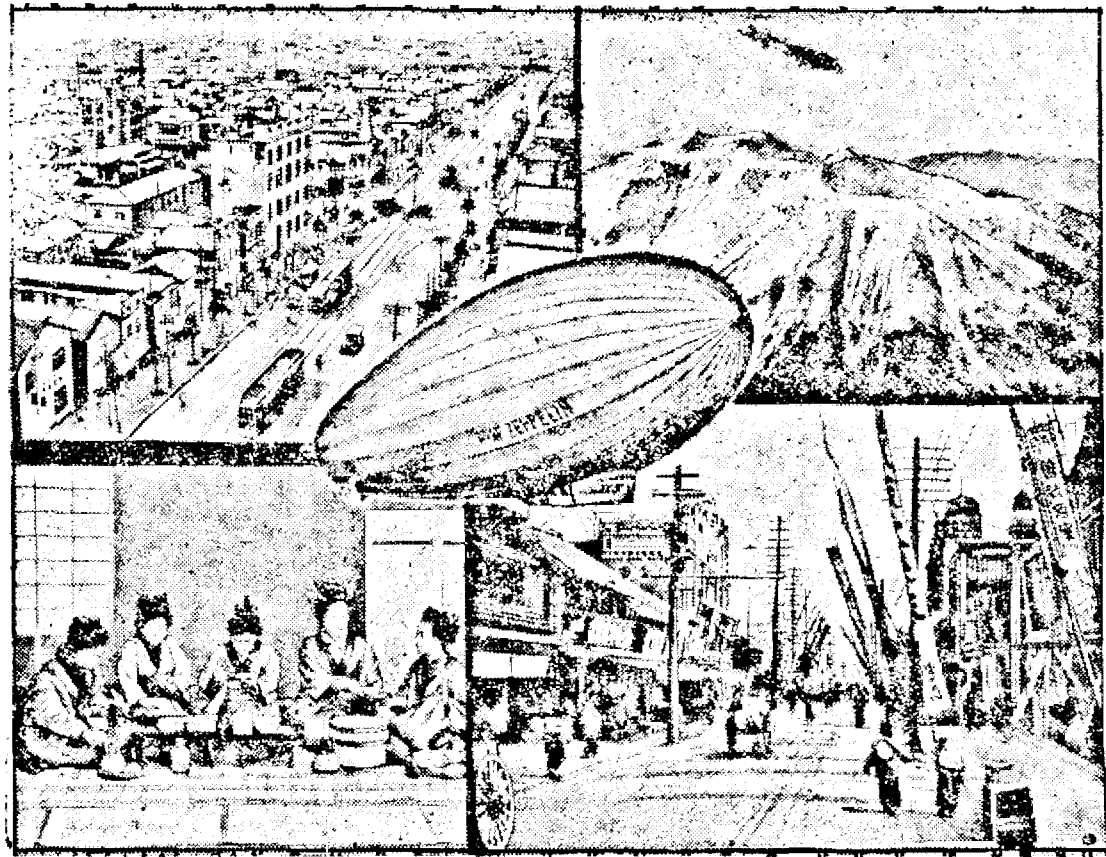
și „ATLETA SA SERVITORUL”

CINEMA MEHALA

21 August

ȘTIRI DE TOT FELUL

In țara lui „Soare-răsare”. Raidul „Zeppelin”-ului la Tokio.

Tokio. — Pentru prima-ora are și Japonia, țara lui «Soare-răsare», prilejul să admire minunata frumusețe a tehnicei aviației: avionul «Contele Zeppelin», care are o viteză de 124 kilometri pe oră.

Fotografia noastră arată țara pe care o vizitează Zeppelin-ul: frumoasa capitală Tokio, căreia nimic nu-i lipsește din calitățile unui mare oraș modern, muntele Ontake vesnic acoperit că zăpadă, cel

mai înalt pisc al Alpilor japonezi, peste care a trecut avionul. Un «soire» (serată) japonez și o vedere de stradă, pe care curge viața și circulația capitalei Japoniei.

Lucrare muzicală
Cunoscutul compozitor Tiberiu Brădăceanu lucrează la o operă în patru acte intitulată «Invierea» pe versurile poetului Lucian Blaga. Subiectul acestei lucrări este mister dintr-o legendă populară bănățeană. Muzica primelor trei acte este terminată actualmente, d. Brădăceanu lucrând muzica ultimului act.

Tribunal de hoți
În localitatea Miociny din Polonia a fost găsit cadavrul unui om ucis. Ancheta a stabilit că e vorba de un hoț, cunoscut care a fost arestat din ordinul tribunalului special de hoți, care funcționează la Varșovia și care pronunță veredictii contra hoților cari s-au făcut crovași de crima de a jigni interesele bandei.

Templă pentru biserică
În Rusia sovietică.

După știrile din provincie au loc încă ciocniri între țărani și comuniști. Țăranii se opun din răstăruți nouilor măsuri ale oficiilor sovietice, referitoare la mănăstiri și bisericile ortodoxe. În Siberia sunt închise zilele acestora trei săptămâni. Au avut loc încăerări în mijloc și țărani, cari s-au împotrivit închiderii lor. Au fost înregistrate numeroși răniți în ambele părți.

Un succes al d-lui
Benesch.

Praga. — Ziarul Rull se ocupă de declarațiunile lui «Gorki Delik» care Președintele Massaryk intenționează nu ocazia împlinirii a 50 de ani — la 1 Martie 1930 — să se retragă din postul său și să recomande pe dr. Benesch ca succesor. Massaryk și-a dat cele mai mari silinți pentru a păstra în viață pe dr. Benesch ca ministru. De altfel, toți miniștrii dau atenție lui Benesch încât să îndeplinească toate dorințele.

Parlamentul nu se va
proroga.

București. — Contrar informațiilor apărute, putem anunța că parlamentul nu se va proroga și va deschide la 15 Octombrie în conform dispozițiilor constituționale. Banca ministerială cu acest prilej va avea un alt aspect, guvernul prezentându-se fără miniștrii de resort ale departamentelor desființate iar unele ministere având alți titulari.

D. N. Iorga a plecat
la Veneția.

D. prof. N. Iorga a părăsit Vineri țara, plecând la Veneția unde conduce o excursie făcută de 60 de elevi ai universității dela Vilenii de Munte.

Moartea comunistei
Haia Lipschitz.

Ciuj. — Comunistă Haia Lipschitz, care, arestată, a ținut greva foamei vreme de 40 de zile, a fost amnistiată zilele trecute.

Din cauză era foarte grav bolnavă ea a fost internată la spitalul «Chanté», unde ce toate ajutoarele date a încetat din viață. În vederea înmormântării ei, autoritățile au luat măsurile de siguranță.

Accident.

Muncitorul Șoricescu Chenta, din Arad, pe când tăea lemne, la un ferestru circular, din negligența sa, ca opucat mâna stângă, retezându-i 2 degete numitul a fost internat în spital.

Ciocniri la frontiera Ruso-Chineză.

Lonora. — Situația dela frontiera Manciuriei e foarte încurcătă. Știrile sosite de acolo sunt contradictorii.

Din Bukaden se anunță că trupele chinezești primesc noi înfări.

Gubernatorul Manciuriei a declarat corespondentului ziarului «Times» că guvernul său dorește și mai departe o soluționare pașnică a conflictului. Se pare însă, a spus guvernatorul, că Rusia a interpretat greșit atitudinea Chinei și de aceea a fost nevoie să se întărească trupele chinezești dela frontieră.

Pe de altă parte se anunță o nouă ciocnire între armatele rusești și chinezești, ciocnire în care au fost 29 de morți.

Nanking. — Unul din conducătorii guvernului naționalist a dec-

larat că republica chineză își păstrează și mai departe atitudinea sa fermă și nu are să cedeze pretențiilor sovietice.

O organizație de trafic de carne
vie în porturile noastre.

O delegație feminină a «Societății pentru protecția femeii», de lângă Liga Națiunilor, care se află la Constantinopole, va sosi zilele acestea în Constanța, în vederea unei anchete.

Această anchetă e determinată de o descoperire făcută la Constantinopole, unde s-a dat de urmele unei vaste organizații, a unor traficanți de carne vie, cu sediul în porturile Constanța, Galați și Brăila.

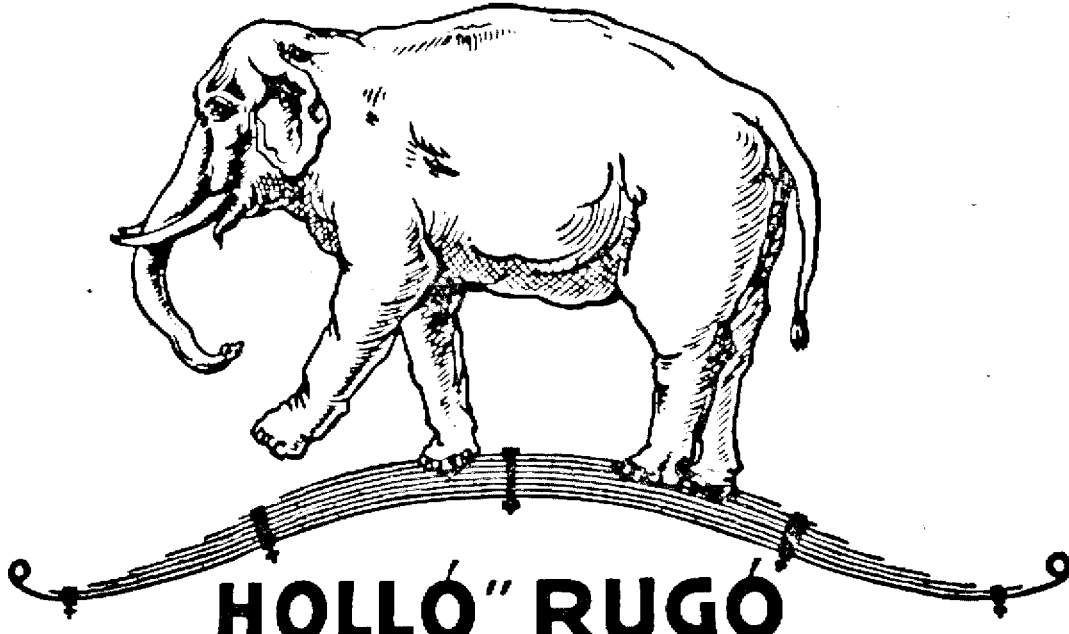
Faptul produce senzație în toate cercurile locale.

IULIU HOLLÓ

Fabricant

de

trăsuri.

"HOLLÓ" RUGÓ

Timișoara III. Str. Romulus (Hattyu n. 42.)

Fabricare
de trăsuri,
curi de aut
mobile și
de trăsuri,
garanță.

— Băiatul lui Rangu Gheorghe, în etate de 3 ani, ieri a beut o mare cantitate de spirt denaturat. Nenorocitul băiat după câteva ore de chinuri grozave a murit. Parchetul tribunalului a introdus cercetări pentru a se stabili din a cui neglijență a provenit nenorocirea.

21 CINEMĂ ELISABETA

Azi d. m. la orele 5, 7 și 9 1/2
PREMIERA

Femeia torturata

Lili Damita și Wladimir Gaidarow
10—15—20—25

— Defraudatorul Alles, complicele fraudelor dela CFR. a fost transportat ieri d. m., la spitalul județean, fiind grav bolnav.

— Cine nu-i curios să știe cunoască viitorul? E în firea omului — mai ales a femeilor — că în fiecare moment ar vrea să cunoască și să știe ce i-se va întâmpla în viață, ce va păți și cum îi vor merge afacerile. Ne mai vorbind de curiozitatea tinerimei de a ști cunoaște viitorul și mult visata fericire. Toți aceștia să viziteze pe ghicitoarea pariziană din Timișoara-Iosefin, str. Bonnaz Nr. 22, care primește în fiecare zi dela oră 9 dim. înainte. Sugestiune. Precizare norocului, etc.

De vânzare

! una casă înt. str. Banatului No. 5. !
tot la acest număr
de închiriat 2
locale pentru prăvălie

Ocazie cu avantaj o prăvălie de mărunțisuri de 14 ani bineintrudusă, având tutungerie și articole de bazar de vânzare Bazarul POLLÁK Timișoara Bul. Reg. Ferdinand 11. (Lloyd-sor.)

Stampile de gumă
în decurs de 5 ore pregătește ieftin
Klauber, Timișoara I. str. Paul Chinez 5. în dosul Domului.

Crima din mănăstirea Cetățuia.

Din Iași se anunță că o crimă neobișnuită s-a întâmplat în mănăstirea Cetățuia. Călugărul Zelehim Monahie, însărcinat cu paza mănăstirii, făcea la fiecare oră revizia intrărilor înarmat cu o pușcă. După miezul nopții, călugărul a observat două umbre. Erau doi soldați care săriseră gardul și încercău doi saci cu pepeni. Monahul s-a apropiat de ei și a tras patru gloanțe unul după altul. Dru meții au găsit a doua zi dimineață cadavrul soldatului Gh. Cercez din personalul de pază al închisorii «Frumoasa» împușcat de călugăr. Insoțitorul soldatului n-a fost găsit. Parchetul militar a deschis

o anchetă.

S-a cerut deslegarea mitropoliei pentru ca monahul să poată fi arestat.

Atențiune Damelor !!

Voiți aveți față frumoasă curată și fragetă, întrebuințați zilnic

Specialitățile de infrumusetare „de Beaute” garantat folositoare și nestricăcioasă: Crema de Beaute, Săpunul de Beaute, și Poudra de Beaute în carton elegant, și mai 30 obiecte folositoare și Casnice numai Lei 159 — plus 35 lei, pentru porto timb. trimite cu Ramburs Magazin „Parissiene” Timișoara I. Str. Avram Iancu 4.

Vechea casă de încredere

NICOLAE ARITON

Prima și cea mai mare croitorie și ceaprazărie militară și civilă, asortată cu cele mai bune ștose streine civile și militare.

ARAD, STRADA BUCUR No. 14.

Mare asortiment de tot felul de chipiuri, șepci C. F. R. și școlare etc. Uniforme C. F. R. de toate categoriile după măsură și orice broderie.

Furnizor special pentru echiparea călărășilor cu schimbul pentru orice contingent. Haine regulamentare, cizme, pături etc. Cu prețuri foarte efitine și condițiuni de plată în rate.

Existență cinstită!

! Căutăm !
vanzători
de ziare.

Tipogr. „Voința Poporului”

Mica publicitate

— Elevi de școală mai prezentați pe clase superioare indeosebi la o casă românească în anul școlar crt. în cost și condițiuni foarte favorabile și ca nere și ca locuință. A se interesa strada Saguna No. 121 dela 1 temvrie în fiecare zi.

Cursul banilor în Arad

Dolarul	---	---	---	---
Lira sterlină	---	---	---	---
Francul francez	---	---	---	---
" elvețian	---	---	---	---
" italiană	---	---	---	---
Schillingul austr.	---	---	---	---
Coroana cehoslovacă	---	---	---	---
Dinarul	---	---	---	---
Pengő-ul ung.	---	---	---	---
Marca germană	---	---	---	---

Cărți noi.

A apărut :
— «Cetatea cu portile în Parabile de Al. T. Stamatiad. ră premiată de Societatea Scriitorilor Români. Ediția II. Editura Românească. București. Pitagora 18. Exemplarul 35 lei»

„Neguri Albe” de A. Cotrus

Casa de editură «ARDEAL» din Cluj va publica în curând ediția a II-a, completată cu nouăzeci și două de poezii, a cărui mui «NEGURI ALBE» al poeziei A. COTRUS.

Pătlăgele roșii

pentru iarnă
1 litru 12 lei
transportate la domiciliu. Comenzi se primesc de pe acasă. Tăran, Timișoara, III, str. Pătrășcuței Nr. 18. — Telefon 20-11.
Sticlele golite le ridicăm.